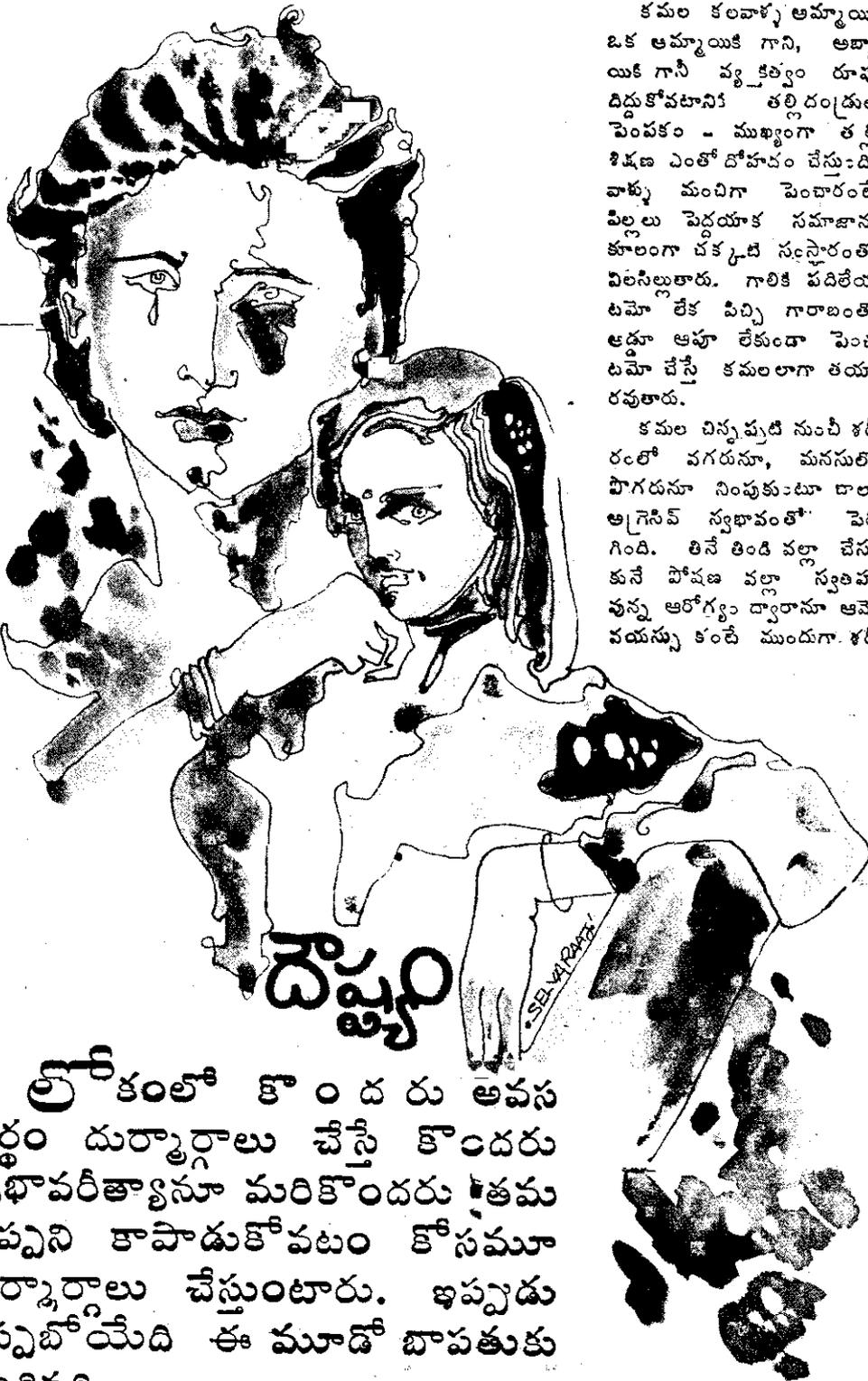

కంఠం నేల జాతీయ కవిత

కమల కంఠం అమ్మాయి. ఒక అమ్మాయికి గాని, అబ్బాయికి గానీ వ్యక్తిత్వం రూపు దిద్దుకోవటానికే తల్లిదండ్రుల పెంపకం - ముఖ్యంగా తల్లి శిక్షణ ఎంతో దోహదం చేస్తుంది. వాళ్ళు మంచిగా పెంచారంటే పిల్లలు పెద్దయ్యాక సమాజానుకూలంగా చక్కటి సంస్కారంతో విలసిల్లుతారు. గాలికి పదిలేయ టమోరేక పిచ్చి గారాబంతో ఆర్థూ ఆపూ లేకుండా పెంచటమో చేస్తే కమలలాగా తయారవుతారు.

కమల చిన్నప్పటి నుంచీ శరీరంలో వగరునూ, మనసులో పొగరునూ నింపుకుంటూ చాలా అగ్రెసివ్ స్వభావంతో పెరిగింది. తినే తిండి వల్లా చేసుకునే పోషణ వల్లా స్వల్పవూ వున్న ఆరోగ్యం ద్వారానూ ఆమె వయస్సు కంటే ముందుగా శరీ

రం ఏపుదేలి అపరిపక్వ దశలోనే బుసబుసా, భుగభుగా ఆవిరులు కక్కసాగింది. రక్తాన్ని ప్రతివలిస్తూ మిసమిసా మెరిసిపోయే ఆమె పసిడి దేహాన్ని చూస్తే నరమాంస భక్షుడికి నోట్లోకి లాలాజలం మూసవుసక ముండాకొడుక్కున లాలాలోకి చలనం మూజలజలా చరచరా ఉరుక్కుంటూ వస్తాయి. ప్రపంచం మొత్తంలోనే ఆరోగ్యంతో తళతళా మెరిసిపోయే అమ్మాయి ఎవరన్న విషయం మీద పరీక్షకు నిలిపితే కమల అందరిలోకి ఉన్న త్రోవలో వస్తుంది.

అమ్మాయి దశనుంచి కమల మిసమిసా మెరిసిపోయే యవ్వన దశలోకి అడుగు పెడేనాటికి ఆమె యవ్వనం ఆమె ఆరోగ్యాలే ఆమెకు శత్రువుగా ప్రతిబంధకాలుగా తయారయ్యాయి. శరీరం ఎప్పుడూ తీయగా మూలుగుతుండేది ఆమెకు. సంస్కారమంటూ ఎటూ అలవడలేదుకాబట్టి మనస్సులో అలోచనలు ఎప్పుడూ కళ్ళెం తెగిన గుర్రంలా పరుగిడుతుండేవి. వెళ్ళేగా విలాసంగా పచ్చిగా పొగరుగా యవ్వనం తాలుకు విద్యుదలలు సదా దేహంలో అటూ ఇటూ పరుగులు తీస్తూ కలవరపెడుతుండేవామెను పచ్చికబయళ్ళమధ్య చీకటి గయ్యారాలూ, ఆకాశాన్నుంచి జాలువారే జలపాతాలూ, ఆటు పోట్లతో పొంగిపొరలే సముద్ర రవాణా, గోమతేశ్వరుని నగ్న తల్పమూ, బజారహా శృంగార భంగిమలూ నిత్యం ఆమెమదిలో దేహంలో నర్తిస్తుంటాయి ఒక్కోసారి ఆ తీవ్రతను తట్టుకోలేక ఆమె సౌఖ్యం చాకరో, కుక్కోగాడిదో అయినా పరవాలేదనుకునేది. ఆలాంటి బలహీన క్షణాలలో ఎప్పుడో ఆమె కాలుకారింది. గర్భవతి అయింది... ఆమె గర్భ

దౌర్జన్యం

లోకంలో కొందరు అవసరార్థం దుర్మార్గాలు చేస్తే కొందరు సపిభావరీత్యానూ మరికొందరు తమ గొప్పని కాపాడుకోవటం కోసమూ దుర్మార్గాలు చేస్తుంటారు. ఇప్పుడు చెప్పబోయేది ఈ మూడో బాపతుకు చెందినది.

వతి అయిందన్న సంగతి ఆమె తల్లిదండ్రులకు తెలుసో లేదోగాని ఆమె బురదలో అడుగిస్తోందని తెలిసి తెలియగానే ఆ బురద తమ వరువు ప్రతిష్ఠమీదా, గొప్ప తనాలమీదా చిందకముందే తమ కున్నదబ్బు, దాబును అడ్డంపెట్టుకుని ఓ విద్యార్థికుణ్ణి కొనుక్కువచ్చి ఆమెకు అంటగట్టారు!

ఆ విద్యార్థికుడి పేరు విద్యా

సాగర్. విద్యాసాగర్ మధ్య తర గతి కుటుంబాన్నుంచి వచ్చాడు. చిన్నప్పటినుంచి చక్కగా చదువుకుని బుద్ధిమంతుడుగా పేరొందుతూ వైక వచ్చాడు. మధ్య తర గతి వాళ్ళ అందరికీ ఉన్నట్లే అతనికి కుహనా నీతి నియమాల మీదా, పనికిమాలిన సాంప్రదాయాల పట్ల మంచి పట్టింపు వుంది. స్వయానా అతను వాటిని తన జీవితంలో ఆచరించాడు. సహజంగానే ఇతిరుల్నించి ఆశిస్తున్నాడు.

తన భార్యగా లలించి న కమలను చూసి విద్యాసాగర్ మొదట్లో ఎంతో మురిసి పోయాడు. తనంతటి అదృష్టవంతుడు మరొకడులేకనుకున్నాడు. కొద్దిరోజులు ఇక్కడా, కొద్దిరోజులు అక్కడా ఇలా అటూ ఇటూ ఎదాపెదా పెళ్ళయ్యాక కొద్దికొద్దిరోజులు గడిపి అతను భార్యతో అత్రవారింటికి వెళ్తన్న వేళ....

బ్రెయినులో కమల కొన్ని సార్లు బొతుక్కు బొతుక్కున కక్కుకుంది. విద్యాసాగర్ మొదట ఆందోళన చెందాడు. వాంట్లో బాగోలేదా కమలా అన్నాడతను. బాగానే ఉండండి అందామె. అలా అన్నాక ఆమె మరికొన్నిసార్లు కక్కుకుంది. అతనిలోని ఆందోళన అనుమానం క్రిందికిమారింది. ఆ రాత్రి అత్రవారింటికి వెళ్ళి ఏకాంతంగా గదిలో ఉన్నప్పుడు కొంపదీసి గర్భం దాల్చావా కమలా అన్నాడతను. ఉలికి పడిందామె. ఆ వెంటనే సరుకుంది. అవును తమరి ప్రభావమే అంది. ఈసారి ఉలిక్కి పడటం అతని వంతయింది. కాని మనం కలుసుకోవటం ప్రారంభించి

వారం రోజులన్నా కాలేదుగదా అన్నాడతను. తమరంత శక్తి వంతులు గావును అందామె. వ్యంగ్యంగా వినిపించాయా మాటలతనికి. అనుమానం రూఢి అయింది. పెళ్ళిక ముందే నీకెవరితోనో సంబంధంఉంది అన్నాడు. చీచీ మీరెంత అనుమానస్తులు అందామె. ఇంత చదువుకునీ సంస్కారం లేకపోతే ఎలాగఅంది. సిగ్గుం దాలి ఇలాంటి మాటలనటానికి అంది. ఆప్పటికతను ఊరుకున్నాడు. కొన్నాళ్ళ తర్వాత అతనికి రూఢిగా తెలిసిపోయింది తన

భార్య కడుపుతోందని పెళ్ళిక ముందే ఎవడితోనే పడుకోవటం వల్ల ఆ గర్భం వచ్చిందనీను. మళ్ళీ కదిపాదామెను. చీచీ సిగ్గులేని మాటలు మాట్లాడటానికి మీకు సిగ్గులేకపోతే నాకన్నా ఉందాలి అందామె గొంతునుపెంచి అధికారికంగా. బిత్తర పోయాడతను. దొంగని నువ్వు దొంగవని అనటానికి కూడా వీలులేని రోజులివి. ఎవడినోరు పెద్దదియితే ఎవడు అడ్డగోలుగా వాడించ గలిగితే వాడివి రోజులివాళ. నోరులేని బాధూ నీతినియమాల్ని పట్టుకు చేళ్ళాడుతున్నవాడూ కేవలం రీజన్ని మట్టుకే పట్టుకు ప్రాకు లాడే వాడికి కాలం కాదివాళ. కోర్టులో ఆ సమంజస తీర్పుల్ని, న్యాయవాదుల అడ్డగోలు వాదనల్ని వినివినీ చూసి చూసి ప్రజలు వాటిని తమ జీవితాలలో ప్రవేశ పెట్టుకొంటున్నారు. సచ్చిలు రకీ సజావు మనస్తత్వాలకి సాత్విక తత్వాలకి నోరు లేని గోపురికి ఈ లోకం ఒక సరకం. పిచ్చిముండాకొడుకుల్లారా మీరు కూడా వక్ర మార్గాలకి మళ్ళండ్లిరా నాయనా అన్యాయంగా ఎందుకు బలవుతారు గాని! పిచ్చి సన్నాసి మోహన దాసు కరంచంద్ గాంధీనువ్వే మన్నావు? ఈ చెంప కొడితే ఆ

చెంప కూడా చూపించమనా? ఓరి వైముండా వాడా ఈ రోజున కనక నువ్వలా చేసే నీ రెండో చెంపనే కాక నీ పక్కనే వున్న పెళ్ళాం పిల్లల రెండు రెండు చెంపల్ని కూడా ఇదే సందని వాయిచి వదుల్లాడీ దుష్ట దుర్మార్గ కుటిం వర్తనులు!

తన పెళ్ళాం పెళ్ళిక ముందే కడుపు దాల్చింది. అందుకు రుజువు స్పష్టంగా తెలిసిపోతోంది. అదేమిటని అడిగితే ఆమె అడగొలుగా నీకు బుద్ధిలేదా ఇలాంటి మాటలనటానికి అంటోంది. దాక్కర గగరకు వెళ్ళాం పద నీకెన్నో నెలో పరిక్ష చేయించు దాం అన్నాడతను. మళ్ళీ అదే మాట, ఏ పాపమూ ఎగరని దాన్ని నేను దాక్కర వద్దకు ఎందుకు రావాలి అందామె. నీది అన్నం తినే నోరా పెంట తింటున్న నోరా అన్నాడతను సహనం కోల్పోయి. ఆమె బేరు మని ఏడ్చింది. చెంపల చెంట

కన్నీళ్ళు దారాపాతంగా వర్షించాయి. వెక్క వెక్క ఏడ్చింది. చూసే వాళ్ళకు జాలివేసేటండా ఏడుపు. అతడి మీద కోపం తెప్పించేట్లు వుందా ఏడుపు. అవును సార్ ఏడవడం రాక నవటం ముఖ్యంగాని ఆ ఏడుపు వెనక కారణం సహృదయమా, దుర్జేతుకమా ఎవడికి కావాలి? కైక ఏడుపుకే శ్రీరామ చంద్రుడు ఎన్నాళ్ళు ఇబ్బందులననుభవించలేదు? చిత్రాంగి ఏడుపుకు సారంగధరుడు బలికాలేదా?

ఇక భార్యతో లాభం లేదని అతను తన మామ వద్ద ఆ ప్రస్తావనను తీసుకు వచ్చాడు. మొదట ఆయన రుద్రుడయి పోయాడు. నా వంశం ఎలాంటిదో తెలుసా నా వంశం అన్నాడు. తెలుసానే వుంది అన్నాడు విద్యాసాగర్. ఇలా ఒక రాత్రల్లా తీవ్ర వాదోపవాదాలు

జరిగాయి మామా అల్లళ్ళ మధ్య. మామ అబ్బడుకు తన కూతురు చేసిన నిర్దాకం ఒప్పుకోవాల్సి వచ్చింది. వెంటనే ఆయన అల్లుడి చేతులు పట్టుకున్నాడు. బాబూ నుమ్మల్ని క్షమించు ఇంతెప్పుడూ అలాంటి తప్పుడు పనులు అడిచేయదని నేనుహామీ ఇస్తున్నాను మా వరువు బజారున పడవేయ వద్దు అన్నాడతను. విద్యాసాగర్ అప్పటికే బాగా మొండికనంలోకి వచ్చేవాడు. మీ అమ్మాయిని ఏలుకోను విదాకు లిచ్చేస్తాను అన్నాడు. ఆయన... అంత పెద్ద మనిషి ఈ సారి అల్లుడి కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు. బాబ్బాబూ నానింకో కూతురుంది, నువ్విలా చేసే దానికి పెళ్ళికాదు అన్నాడు.

కాకపోతే నా కేమిటి అన్నాడు అల్లుడు. అప్పటికి ఆ గదిలో ఇంట్లోని అందరూ ముసురుకుని వున్నారు. విద్యాసాగర్ భార్య, కమల, మరదలు విమల, అత్త, బావమరుదులు ఇద్దరూ కూడా. నాయనా కనీసం మా రెండో అమ్మాయి పెళ్ళయే దాకానన్న విదాకులివ్వకు బాబూ అంతని ఆత్త. ససేమిరా అన్నాడు విద్యాసాగర్. ఈ సారి అతని బావమరుదుల్లరూ కల్పించుకున్నారు. వాళ్ళకి ఇరసికీ మాట మాటా పెరిగింది. పెద్ద బావమరిది ఇతడిని ఒక చెంపదెబ్బ కొట్టాడు. ఇతను తిరిగి ఈడ్చి మరోదెబ్బ కొట్టాడు.

ఆ రకంగా అనుకోకుండా ఉద్దేశాలు పెరిగిపోయి అక్కడ ఉద్రిక్త వాతావరణం ఏర్పడింది. రెండో బావమరిది వచ్చి విద్యాసాగర్ జుట్టు పట్టుకున్నాడు. ఇదే సమయమనుకుని కమల వచ్చి మొగుడి చెంపలు ఎదాపెదా వాయిచించింది. ఈడ్చి ఆమె దొక్కలో తన్నాడు విద్యాసాగర్ ఒరేయే లాభంలేదు ఇక కమ్ముకోండిరా అన్నాడు అతని మామ. అప్పుడు అక్కడొక పద్య

ఘోషం తయారయింది. అభిమన్యుతయాడు విద్యాసాగర్, మిగతావాళ్ళంతా ఒకటి అతనొక్కడూ ఒకటి. అతణ్ణి

దొక్కలో పొడిచారు. మర్నావ
యపాల్లో కుమ్మారు. వీ పు మీ ద
గుద్దారు. ఆతను దివెన్ను చేసుకోవ
టానికి కూడా అవకాశం లేక
పోయింది. ఆతణ్ణి కింద పడవేసారు
వాళ్ళు. ఒకళ్ళు కాళ్ళు కడలకుండా
పట్టుకున్నారు. మరొకళ్ళు చేతుల్ని
కాళ్ళకింద వేసి నొక్కపట్టారు.
ఒసేయ్ త్వరగా దిండు పట్టండి
అంటూ కేక వేసాడతని మామ.
వణుకుతున్న కాళ్ళతో ఉరుకులా
పరుగులతో వెళ్ళి కమల ఫోమ్
దిండును పట్టుకువచ్చింది. ఒరేయ్
వీణ్ణి అలాగే కరలకుండా పట్టుకొం
డిరా అన్నాడు మామ తన ఇద్దరు
కొడుకులతో. ఆని, వాళ్ళలా చేసాక

దిండుని అట్లుడి మొహం
మీద ఉంచి తనా దిండుమీద
తీర్చిగా కూర్చున్నాడాయన. ఈపి
రందక కొద్ది క్షణాలపాటు విద్యా
సాగర్ దేహం గిల గిలా కొట్టు
కోవటానికి ప్రయత్నించింది.
అంతే ఆ తర్వాత ఆతని దేహం
లో చలనం ఆగిపోయింది. ఆ
మర్నాడు ఆతని దేహం హుస్సేన్
సాగర్ లో తేలుతూ కనిపించింది
జనానికి....

కేసు కోర్టుకు వెళ్ళింది. విద్యా
సాగర్ మామ వాళ్ళు అట్లుడి మర
ణాన్ని అన్వేషణగా చిత్రించ
టానికి ప్రయత్నించారు. పోలీ

సుల ఛట్టూ తిరిగారు. తమ
అట్లుడునపుంసకుడనీ ఆ అవమా
నాన్ని తరింపజేసే అత్యుపాధ్యకు
పాల్కు ఉంటాడనీనూ. అందుకు
అవరమైన సాక్షాల్ని సృష్టించి
చారు తమ డబ్బు ద్వారా.

సామాన్యంగా ఇలాంటి
కేసుల్లో కోర్టులు మనం నమ్మ
శక్యం కాని విచిత్ర తీర్పుల్ని
వెలువరిస్తుంటాయి. అలాంటి
తీర్పుల్ని వింటున్నప్పుడు మనకు
న్యాయవ్యవస్థమీద నమ్మకం
సడలిపోతుంటుంది. అదృష్టమేమి
టంటే ఈ కేసులో మాత్రం
జడ్జిగారు నేరస్తుల్ని పసిగట్టి
హతుడి మామకీ, బావమరుదుల

కడరికి యావజీవ కారాగార శిక్ష
విధించాడు. ఈమాత్రం జడ్జి
మెంట్స్ అప్పుడప్పుడూ వస్తుండ
బట్టే ఈ దేశంలో సామాన్య
జనం ఇంకా బతికే బట్టగట్టగలుగు
తున్నారనిపిస్తుంటుంది. కాదం
టారా సార్ !!

ఈ మధ్య పత్రికలలో
వెలువడ్డ ఒక కోర్టు తీర్పు
చదివాక —

—రచయిత

మిశ్ర అంశం

ఎలా వుంటావు ఫ్రెండ్స్?

నేను ఆంధ్రా యానివర్సి
టీలో చదివే రోజుల్లో, రేడియోలో
కలం స్నేహితుం శీరికలో నా
పేరు ఎన్నోసార్లు చేశారు. హాస్టల్
అడ్రెస్ కి చాలా లెటర్స్ వచ్చాయి.

కొంతమంది తొందరగానే మానేశా
రనుకోండి. కాకినాడనుంచి....
అనే ఫ్రెండ్ మాత్రం చాలా
రోజులు లెటర్స్ రాసేది. ఆపట్లో
తను బి. ఏ. చదువుతుండేది.
చక్కటి దస్తూరీ, అంతకంటే
చక్కటి పదాల పొందికా.... ప్రతి
ఉత్తరమూ ఓ సర్టిఫికేట్ లా

వుండేది. ఎన్నో భావాలు పర
స్పరం తెలియజేసుకున్నాకా,
నా ఫోటో గురించి అడిగిందామె.
ముందు నా ఫోటో పంపిస్తే,
తర్వాత తన ఫోటో పంపిస్తానని
వ్యాఖ్య చేసింది. నా ఫోటోలు
రెండు, మూడు పంపించినా తన
ఫోటో మాత్రం పంపించలేదు,
ప్రతినాగీ ఏదో కారణం చెప్తుం
డేది. నెమ్మది నెమ్మదిగా ఉత్త
రాలు ప్రాయడం కూడా తగిం
చేసింది. ఐతే అలాంటి దశలోనే
మా క్లాస్ మేట్ మరో అతనికి
లెటర్స్ రాస్తోందని తెలిసింది.
వాడని 'ఎడ్రెస్ ఎక్కడిదిరా?'
అని అడిగితే నా రూంలోచే ఓ
సారి తీసుకెళ్ళానని చెప్పాడు. ఓ
సారి తనకు రాసిన ఉత్తరాల్ని
చూపించాడు. సేమ్....నా కు
వ్రాసినట్లే వున్నాయవన్నీ! అవే
భాషాల్లు, అవే కొరేషన్లు, అవే
వాగానాలు....! ఆమె డబుల్
గేమ్ నచ్చక లెటర్స్ పూర్తిగా
మానేశాను. ఆయితే కాలక్రమేణా
తెల్పింది, ఇలాంటి ఫ్రెండ్స్
ఎందరో వుండేవాళ్ళట అవిదక.

తెనాలి నుంచి మరో ఫ్రెండ్
"ఆరే....ఆవిడా, నాకూ లెటర్స్
రాసేదే గదా." అంటూ. పాపం
అనుకుని ఆమె గురించి జాలి
పడాను. ఐతే "మీరు జీవించి
వున్నంత కాలం మిమ్మల్ని మర
చిపోలేను. నా పూవీరి వున్నంత
కాలం మీకు గ్రీటింగ్స్ పంపిస్తా
ప్రతినంతవరకూ తొలిరోజునా."

ఇలా ఎన్నోన్నో టిపి వాక్యాలు!
మేడమ్....అలా అందరికీ వ్రాయ
డంలో మీ వ్యభేద్యమేమిటో నాకు
తెలియలేదు. బహుశా మీకది సర
దాగా కాలక్షేపం ఐ వుండొచ్చు
కానీ, స్నేహాన్ని అటుగా భావించ
గూడదండీ! స్నేహంలో సిన్ని
యారిటీ ముఖ్యం. చదువు
తున్నారు గదా? నాకు తెల్పు
మీరు ప్రతివారం ఒచ్చితంగా
'ప ల క్' చదువుతుంటారు?
మ్యారో.?). మీరు ప్రస్తుతం ఇదే
పూళ్ళో వున్నారని తెలుసు. మీ
యిల్లు కూడా తెలుసు. మిమ్మల్ని
చూడాలనుకుంటే ఏ క్షణానైనా
రాగంను. కానీ రాలేదు, రాను
కూడా. ఎందుకంటే మనసులో
ఒకటి, ప్రైవేటులోకీ చెప్పేవా
ళ్ళంటే నా కస్సులు యిష్టముం
డదు! అంచేత ఎప్పటికీ మీరు
కన్పించరు! సరదాగా 'పంక్తి'లో
ఈ శీరికచూసి మీకోసారి గుర్తు
చేద్దామని వ్రాస్తున్నా....మీ ఇంట్లో
సన్నజాజి పూలు పూస్తున్నాయా?
"నీలిమేఘమా - జాలి చూపుమా -
ఒక్క నిమిష మాగుమా...."
గుర్తుదాపాట?

—ఓ స్నేహితుడు
అదేపూట

"స్వచ్ఛమైన స్నేహం
వెం కట్టలేనిది
కల్పవం లేని చిరునవ్వు
స్లాదనం కంటే విలువైనది."